AZALPENAK

LANGILLIAK

LAUAXETA

Valencia eta Murcia ingurubetan kanpoko langilliak barik etxekuak gura dabez, lana urri dagolako. Emen ostera etxekuak-barik kanpokuak. Ezkertar-lotsagiak zarata bakotxeko egiten dabe, olakorik e-aten ba'dogu. Baña democratak diran ezkero Valencia'kuak, ondo egiña dago.

"¡Valencia, jardín de flores...!"

Abeslari juan bediz orain atzerritarrak! Eztago loraen eta larrosen koplak entzuteko. Gustijak orain kabernikolen etxera datorz. Euzkoen aurka milla gauza esango dabez, gosez ilik datorzan oneik. Gero barriz eurek emen bixi ezpaziran gutzaz zer jasoko ete zan, diñoe. Nork deituten ete dautsoe orrei? Euzkotarrak eskuaz Andaluzia ta Las Hurdes gixon-argi ta buru-soli orrein billa.

Baña orain ezta arritutzekua. Prieto be eskian etorri zala, ikusten dabe, gaur barriz España'ko gobernuban dagola. Ez gero edozelan, txindizain baño. Gobernura igon nai dabenak, onaxe etortia naiko dau.

Kanpoko zorrizto, lotsabako, gosekil orreik ona etorten dira. Lan-egiteko ezi alperkerijan, lapurretan egiteko baño. Txarrena eztau au. Emen buru ta jaube ixan gura dabe. Euzkotar langilliai zoztorrak ipiñi ta eurek bakarrik lan egin gura dabe. Emeko batzuk errurik geyen, ez kanpokuak.

Baña orain arteko bidiak zuzenduten ezpadoguz, txarto gara. Gobernadoriak asarre dira bertokuai bakarrik lagundu biar yakoela esaten ba'dogu. Beste erkijetan gura dabena zabalduten dabe. Eskian datorz moltsoka arrotz zikin orreik. Bateri be etzako emon biar ezer, geure anayak gosez dagozan bitartian. Neurri bakarra danontzako. Andalucia'n zelako zurruka dira gero kanpokorik lanera ar ba'dua.

Castilla aldian badira batzuk edo batzuk onantza etorteko gustijai esaten dabiltzasenak. Emen Jauja dago-ta. Baña zugatzak eztija darijola eztagoz. Bei-lodijak len ziran, gaur argalak daukoguz.

—Caballerito, una limosna.

—Euzkotarra zara?

—No entiendo. Hable en cristiano.

"En cristiano" itz-egingo neban txindi pillo bat emon baneutson. Baña olako erantzuna diraustan bateri, begiko pistarik be ez. Bat bakarrik ez, asko ikusi doguz emen geure txindijak dirala-ta bixi diranak eta gero geure aurka egiten dabenak.

Geuk eztakiguz "en cristiano" itz-egiten bai? eta belarri-gor egingo gagokoz Langilliak ezezik kanpotik datorzan aldrak dabiltz emen eskian. Euzko-Langilliak barriz eskian ibilli barik, euren alkartasunaren bitartez illero eskatu bar leukie onen-besteko bat. Etxera errezibuak ekarri bakotxari. Orrela jakingo geunke nori emoten dautsogun geure diruba.

Kalian emoten yakonari ardua edateko, geyanian emoten dautsogu.

—Estos vascos son unos miserables. No ayudan al pobrecito que pide limosna.

—Y cuanto tiempo lleva aquí?

—Hace tres meses que llegué.

Orixe entzungo dozu geyenetan. Cantalapiedra inguruban ederto bixi-ei dira baña ona datorz. Gobernubak eta aldunak España'ren goralbenak esaten dabez. Goralben orreik barriz Madrid'en ederto dagoz, ez beste tokijetan.

Kabernikolen artera datorz gustijak. Emen aterpiak egongo dira ta eztira bustiko. Kaberna barrulan ederto dagoz, gosia kenduko dautsoe beste euzko-gauzak eta. Talde txarrak eztira orreik.

Lan-bako gustijai lan bat emon biarko dautsoegu: Ona datorzan ugerdua soñeko ugerrak kendu, dagijezela. ¡Ezta lan txikerra be ixango! Bakotxari sei illebetian eztautsoe kenduko. ¡Ta uger orreik kabernatan bixi-ixateko be kenduten yakoezela!

Egunekua

¿INDIJUAK BAÑO BE EUZKOTARRAK INDIJUAGO?

Londres'ko laño ezo ozkirritsubak ukututa-edo Gandhi ospetsuba, indijatarren buru dan Gandhi entzutetsuba, erreume-antzagaz ainka-alakaz ondo ezik ei dabil, eta londrestarrak, indijatar janzki ariñakaz dabillelako ixango dala-ta, ingelandarrak lez prakakaz-eta jazteko esaten ei dautse.

Gandhi baña ezta Euzko-Indijuen antzekua, edozein tentelkeri gaitik janskijak aldatzen dabezan emeko indijuak lakua, ez; arek indijo-adore gustijagaz esan dautsoe, ba, ingelandar-prakak jantziko dauzan baño lenago, burubari ilten laketuko dautsela.

Iruña'ko jaurle Nabarra'ko erki-agindari jaunarentzat auxe bai dala irakatsi ederra, Gandhi indijuak londrestarrai emon eutsoen erantzuna: "ingelandar prakakaz jantzi baño iltia nayago dot".

Iruña'ko jaurle jaunak bere egikeretatik dakigunez, bera iltia baño, nabartarren aintziñetako oitura gustijak iltia nayago dabela dirudi, ba, gaur Iruña'n ospatzeko diran Jaber'tar Pantzeska nabartar deun ospatsubaren aintzazko jayak ezereztuteko mogiñak alegin egiten diñardutso-ta; jayori jaokan garrantzijagaz ospatuteko biar dan zabalkundia egin daben benetako nabartar endore euzkotarrai bidezko eztan zijorkadak ezarten, egizko amearen oyaletatik erantzi ta bixi garan arte gustijan gorrotauko gauzan ama-ordiak eskuratu dautsazan janzki lixunakaz jazten... ¿Indijuak baño be euzkotarrak indijuago?

Iruña'ko gobernu jaunak erki aretako euzko endore zintzuakin egin daunaren barri jakiteko, Agirre'tar Joseba Andoni euzkotar aldun argijaren atzoko EUZKADI'n idatzi eutsan idazki ederra irakurtia lakorik ez, euzko-adore gustijagaz ezetariko koldarkeri barik eta gixa-zentzun oso-osokuagaz arek jaurle jaunari diñotsazan gauzak bijotzik daun edozein gixakiri dardara eragiteko lakoxiak dira-ta; ¡baita Iruña'ko jaurle jaunari be, bere euzko-bijotza bixi geran arte gustijan gorrotauko gauzan atzerriko ama-ordiari emonda ezpa-dankotso!

"Ingelandar prakakaz jantziko nazan baño lenego, il-egingo naz"—esan eban Gandhi indijo ospetsubak.

Gandhi lako euzko-indijo ospetsubak biar litzakez Euzkadi'n be...

URIBITARTE'TAR IBON.

Euzkel - txonitzak Bilbao'n

Igaziko igandian, iragarrita eguan lez, Nikola deunaren txadonan, euzkel-txonitzak egiten asi ziran.

Ainbatzuk euzkeldun ikusi gebazan bertora joanda euzkerazko txonitza entzutiarren. Bilbao'ko Ensanche, Atxuri, ta beste toki askotatik, Nikola deunaren txadona urrintxu euki arren, pozarren etorri ziran euzkeldun asko, Jaun-Goikuaren itza euzkeraz entzuten.

Azkue'tar Berbiz Mirena, jaupari argija da txonitzok bere arduraplan artu dauzana. Geure eskerrak jaun on orreri, Bilbao'ko euzkeldunak kaitik artu daben nekia, zelanbaitekua eztalako, ba ardura aztuna da, igandero txonitzak egiten juatia. Geure eskerrak, eta zorijonak, bai berari, ta Nikola deuneko txaunburu jaunari bere.

Orain euzkeldunok geruago ta geyago Joaten alegindu biar gara txonitz orreik entzutera. Beste toki baten bardin jaupea entzun bear dogu, ba gorachu bertara batarr-bearkuntu beiatuagaz, geure eliari garrantzija emongo dautsogulako.

Badakigu ba danok, euzkel-txonitzak Nikola deunaren txadonan, igandero bederatziterdijetan ixango dirala, ta ara juaten bearturik gagozala. Geure eskubetan dago arnao oneri bear daun garrantzija emotia. Eztau balijo, jauparijak au, ori ta bestia egin bear leuke esatiak bakarrik, egiten dabenian, jaramonik egiten ezpadautsogu. Euzkel-txonitzak euzkeldunentzako dira, ta euzkeldunak juan biarrian, erdeldunak, edo euzkera eztakijanakaz txadona betatzen bada, ezta biar euzkel-txonitzik.

Itxaropen bixija daukagu, txonitzok on aundija egingo dabela Bilbao'ko euzkeldunen artian, eta beste txadon batzutako jaupari jaunak be adibide oneri jarraitubagaz, egingo dabezala.

Igandeko txonitz aldija, ederra, ixan zan. Lenengo eguneko goizparkija irakurri euskun, gero bere azalpena, ta Fatima'ko Ama Neskutza'ren agerkundeatzaz be zerbait esan euskun.

Ederto Azkue jauna, ta jarrai alan, benetako euzkotar gustijon esker ona eukiko dozulako, ta gustijon Jaun-Goiko danak ordainduko dautzulako.

TORKATIKO.

OTOITZAK

Euzko-lur orok ikaraz daude
iluntasunez mendijak:
alaitasunik ezin emanik
eguzkijaren argijak:
euzko-bijotzak naigabeturik
malko bizijan begijak.
Negar dagite euzkotar danak,
negar dagite gustijak:
pizkabateko estali beltza
artu du Euzkal-Errijak.

Samiñez daude euzkotar danak
samiñez dago euzkua:
Bijotz barritik irteten zayo
samintasunez malkua.
Euzko odolak txauetan-ziar
daraman indar sendua.
Naigabe ontan didar dagidan
¡ene goiko Jaungoikua!
Berari otoitz egingo dijot
berari opal gogua.

Betiko agur egin digute
ta juan dira lurretik.
Odol gorrija txaide-ganian
ixuri dabe soñetik.
euren bixijak eman dituzte
aberri maitiagaitik.
goi zabalean arkitu bite
zuzen daguan bidetik.
Euren altzora igongo dute
geure otoitzak lurretik.

Gauden illaren zortzigarrena
min garratzezko eguna,
euzkotar onak beti eukiko
egun orren mintasuna.
Matiko ziar erail ditubez
an ixan da berri illuna.
Orrek benetan euzko semioi
erdibitu digu barna.
Artal[illegible] ontan [illegible] [illegible]
iges egin dizkiguna.

Euzko gudari ixan zerate
benetan bai dudarija,
etsai gaiztuak egite txarrez
ixuri dute bixija.
Zenbat[illegible] [illegible] litzaken
gixonen maltxurkerija.
Otoi dagijot barren barnetik
neure otoitxu garbija.
Danoki goyan Jaunak euki beiz
emon begija tokija.

BASARRI.

Academia de Corte

Si queréis aprender el corte pronto y bien, en la Academia de María Luisa de Uriarte. Cursos especiales para modistas, de siete a diez. Se admiten internas.

SOMBRERERIA, 12, CUARTO.

Garage Nicasio

PLAZA DE ECHANIZ, 3. TEL. 17.5[illegible]

Taller de reparaciones y accesorios. Alquiler de automóviles desde 0,50 kilómetro.

ERRIJETATIK

ARRASATE'TIK

EUZKEL-IDAZLAL.—Igazi dan igandeko EUZKADI'ko "Euzkel - Atal„'eko "Arri-Gurutz„'n idazkiyan irakurri genduzan, ba, onek bidalitako berriyak, ta ederki idatzita ala ere, "Arri-Gurutz" idazle ederra da izan ere.

Aspalditxuban idazle asko atera zaigu Arrasate'tik, ta orrela idaztiarekin bai gauza ederra egin ere.

Lenago, orain bi illa inguru dirala oso gutxi irakurten zan emen Euzkel-Atala; orain ostera egunero, ta goitik berano irakurri ere. Ori da euskerearen alde lan egitia.

Jarraitu, ba, olantxe euzkeraz idazten, batez ere zuk "Getarbe" jauna, egunetik egunera ikasten zuazala argi ikusten da-ta.

"Mutil zar bat" ere agertu zan, baña bai ixildu ere; berak jakingo du zegaitik baña. Edozegaitik dala be baña, lerro onein bitartez dei egiten diot nik, bere lagun "Getarbe„'k bezela jarraitu dagiyola idazten, zuben idazkiyak pozik irakurten dira-ta.

IGANDEKO BERRIYAK.—Azpaldiko egunik ederrena egin zigun igandian, ta baita guk ondo igaro ere. Goxian berton geratu gintzazan baña arratsaldian Durango'ra juan gintzazan ango Emakume-Abertzale-Batza'kuen jai ederra ikustera.

Batzokiya'k jarri zigun belbillian 60'ren bat sartuko gintzazan, ta emakume batzuk ere bai tartetxuban.

Durango-aldian oso ederki ibilli gintzazan, atsegingarriya da, ba, alako jai ederrak ikustia. Orain erri onetako Emakume-Abertzale-Batzakuai zuzenduta itaune au egin biar diet: ¿Zegaitik ekarri ez zuek ere Kareaga anderaño euzkel-izlari azkarra itzaldi bat emen egitera?

Emakume gaste onen itzaldi batek beriala beteko lituke, ba, zuben Batza orretako ixen lerrokadak, eta orañarte lotan dauden Arrasate'ko emakume askori esnatu erazi ere bai, ta baita Batzokiratu-erazi be.

Ia, ba, Kareaga'tar Eskarne izlari azkarra Arrasate'n laster ikusten degun.

ITZALDIYA.—Datorren igandian Landaburu jaunak Batzoki onetan itzaldi bat egingo du. Itzaldi au Emakume-Abertzale-Batza'ko emakumak antolatu dabena da.

Gure txalorik sutsubenak eurentzako dira, ba.

IKASTOLAK EUZKERAZ.—Ikastola oneik aste onetan asiko dira Arrieta'tar Domeka rakasle dala. Astian egun bi ixango dira; astartia ta osteguna. Ordu bateko ikastia ixango da, 8,30'tik, 9,30'tara. Gogor ekin, ba, asko-asko ikasteko.

Urrengo idazkirako gauza ederrak uzten ditugu, ta orduban jakingo dezute danok nor dan...

GAZTELU-ONDO.

Uarra.—Ugalde'tar Peli zintzuatzaz emoten dozun izparra kendu egin dogu, arentzako garaya igazita daula-ta. Gañera erderazko idazkijan be izparrori agertuba da. Zorijonak Peli adizkide ta abertzale onari.

ETXE TA LURR SALDU-EROSTIA
Etxien-gain diru arrtu-emotia
INTXAURRAGA'tar P.
Bilbo-Ballen. 3-2'g. 11.685 Urrutizk

ERMUA'TIK

Ermua erri txikija da baña gauza asko gertetan dira emen.

Igazi dan azilla'n 25'karrenian ixan zan gure Irakasle Sabin zanaren mezea.

Meza aretan notintza uandija ikusi geban, emakumetan be edozenbat, eta danak Sabin'ari otoi egitera juan da. Eta Sabin'ak zerutik bidalduko dausku guri laguntasuna, berari otoi egiñagaz aberri-alde aurrera jarraitzeko.

Datorren igandian Ander deunaren jaya ospatuko dogu. Jai au ospatuteko erriko abertzaliak pozik dagoz. Lenengo meza entzutera juango dira, eta gero, amaikak inguruban pelota lekuban pelota-joko bat ixango da. Gaubian apari txikiren bat ixango dabe, ez edateko asmuagaz baña, Lazkano'tar Miren eibartarra, Biteri ta Ogoñope gero etorriko diran izlarijak ardau-usañik artu eztakijoen, (1) itzaldijok ixango dira, ba, abertzalientzako edaririk gozoenak. Edari onekaz mozkortuten ba-gara, oba baño oba. Betoz, ba, gure Aberrijaren onerako diran edarijok.

BATZOKI'KO IKASTOLEA.—Ikastola au aurrera dua, ikasi gurako mutil asko zintzo-zintzo bertaratuten dirala.

Ermua'n, baña eztagoz abertzaliak bakarrik, "Margaritak" be ementxe bixi dira, ba. Onetariko "Margarita" bateri Euzkadi azkenengo arnazetan zala entzum neutsan. Ez "Margarita", ez; gure Euzkadi'ren arnazea zuria ta niria baño senduagua da. Beraz ziur egon, Euzkadi'ren arnazea baño "Margarita" lora zurijak lenago zimelduko dirala.

ELEIZKIXUNA.—Igande arratsaldian Ama Alatzgilliaren eleizkixun bat ixango da, ta itzaldija, tamalez, erderaz egingo da.

¿Noiztik onakua da Ermua'n erderaz txonitzak egiteko oitura ori?

Tamalgarrija benetan euzkel-erriko alabak euren ameari erbesteko izkeran ostikadaka ibiltia.

Emengo "Margarita" euzkeldunen gauzak olakoxe gauzak dira. (2).

Guk erderaz dala be, Ama Neskutzarena dalako, txadonaratuta entzun egingo dogu, baña geure gogua beti ta beti ixango da euzkerazko gogua.

PAÑPORA.

(1) Aurixe bai dala zintzo jokatutia; ardauz mozkortut'a baño euzkotarrontzat aberri-ikastiz mozkortutia onurakorragua da ixan be-ta.

(2) Orrixek "Margaritok" eztakik zelako Margaritak diran; VII garren Karla'n emaztiaren jarraikidiak diran ala beste era batekuak. Edozetara be gauza onak eztira, euzkereari ta Jaungoikua'k euzkotarrontzak egin ebazan gauzai orren beste gorroto dautsenak ezetara be onak ezin ixan leitekez-eta.

"Katoliko"-ixen asko miñian, eta ¡beti iñori txarto egiten! Josepetako zelayan ¡amaikatxu guzur-katoliko bai dogu ikusteko!

Iñori kalte egitekotan bakarrik katotiko-ixena agotan artuta dabixan gustijak Jaungoikua'k gaiztetsi egingo dauz, ba, egizko katolikua ixatia Jaungoikua'k egin ixan dauzan gauzai men egin eta lagun urkua maitatutia dalako, eta ez euzkerazko gauzai aurka egiteko lerrenak egiten ibiltia.

IBON.

ELGOIBAR

LEKAIME BERRIAK. — Astelenian, Kalase deunaren lekaime etxian bi jantzi artze izan ziran Miren Arantza deritzo lenago ludian ezan abizenak Egiña Zubeltzu'tar Miren Rite euki situanak. Abarra (Tolosa'kua). Soe "María de la Presentación", lenago ludian Lopetegi Artola'tar Pantzeske zanak Areso (naparrtarra).

Itzaldia egin zien Odriozola'tar Joseba Mirena Tolosa'ko lekaide Pantzeskarrak.

Eleizkizun au bukatzian baskaria egin zuen lekaime-etxeko areto baten bertan bildurik senide eta eleiz gizonak.

Zorionak lekaime berri ta bere lagun eta send'kuei.

IZPAR BELTZA'K.—Jauna'ren besoetan ill dira San Martin'tar Joseba Soarte zarra 83 urte zituala. Garate'tar Andone "Urruzuno-Berri'ko" baserrikua 60 urtekua. Eta gaur uri gustiak tamal aundia artu dau jakitian Lauzirika'tar Balendi'n ildala oso gizon ona eta Euzko Langille'ko Batzar Arteskarikua zan (Goian bego).

Laguntzen diegu atzegabian senide gustieris

JAIOTZAK. — Semetxo bat izan dute Arakistain'tar Justina'k eta bere emaste Iriondo'tar Esperantze'k.

Beste mutiko bat izan dute Larrañaga'tar Jon eta bere emaste Zubizarreta'tar Julene "Aldapa" baserrikuak. Zorionak.

OSAKUNTZA. — Arrillaga'tar Iñaki Mirena, sendagilliak Eibar'ko bere ibaki etxe kinikan, osakuntza bat egin dio Zubizarreta'tar Mikel emengo Zubizarreta sendagilliaren aita'ri.

AMA MIRARITZUBA.—Gexoetxe edo Hospital'eko eleizatxuan Ama Mirentxuba'ren bederatziurrenian oste azko ibili da, eta gaur bere eguna lez bukaera oso eleizkorra egin dute.

Goizian goiz oste azko batu zan Gure Jauna artzen, eta marretan jaupa nausia Perosi'rena abesturik. Itzaldi zakon eta beru bat zuzen du zuan goratuaz Ama Miragarria eta gexoetxe'ko lekaime langilliak Jaka'tar Andoni apaizak.

Gero Gospurkin relikia nun egiteko emasan. Amabietan egunari dagokion baskari eder bat, eman zizaioten bertako txiro eta gaxoeri.

Gaubian bukaera eman zizaion eleizkizun eder batekin itzaldi ederra egiñik Onaindia'tar Keperin apaizak.

GELTOKI'KO BURU.—Emengo geltoki estasio'ko buru jefe autu dute Santiago Dominguez len Donostin bigarren buru zana geltoki artan.

ITZALDIA.—Asteasken gaubian Jel Batzokian Sabin'en 28 garren illurte betzia zala, eta gure Batzoki'ko idazkari dan Epelde'tar Albertak, ederki azaldu zigun Arana Goiri'tar Sabin'en bixitzia: txalo azko irabazirik.

AIXERIXA.

ETXANO

ZABALA'TAR JOSU'REN ITZALDIJA ZORRONTZA'KO EUZKO-GASTEDIJA'N.—Azillaren 21'karrenian egin eban, iragarrita eguan lez. Laguntza aundija batu zan, neskatillak be ainbat agiri zirian. "Sabin olerkarija" ixan zan itzaldi-gaya. Irakasliaren olerki-mueta gustijak ederkiro azertu ta azaldu euskuzan.

Izlarijaren itzak bijotzaren sakon-sakonetik etorzan; suzkuak zirian, eta bere bijotzak Jel-maitetasun-sugarr etan ipiñi ebazan. Azkenian entzulok txalo-aldi ederra jo geuntsan.

SABIN'AN URTEURRENIAN.—Lara'ko elexan ixan zan il-otoiketea. Elexea lagunez bete-bete egin zan. Olako laguntzarik iñoeko urtenrrenetan eztogu ikusi. Meza, lekaide-taldiak eta erri-taldiak aldiz-aldizka abestu eben, edertotxu abestu be.

Gabian Irakasliaren omeneko jaya batzokijan. Lenengo Altube'tar Lander abertzale gaste-beruak itzeikixun polita, irakurri euskun. Onen urrengo Ametzola'tar Joseba Erramun izlari bikañak Sabin'en izakerea ederto baño edertuago edestu euskun. Onen urrengo Orueta'tar Domeka, gure aspaldiko lagun maitiak, "Sabin'en azkenengo uniak" gozokiro irakurri euskuzan, entzulien bijotzak ikuturik. Azkenian abeslari-taldiak abesti eder batzuk eta amaya Euzko-Abendaren-Ereserkija danon arte abesturik emon geuntsan.

EKIN IZPARRINGI-ARLUARI.—Boroa'ko basatxaunuan (ermintan) gure EUZKADI igande ta jayetan bertako meza-ostean ako polito saltzen ei-da. Gure baserritarrak abegi ederra egin dautsoe gure izparringi maitari. Etxano'ko elexaldera be eruan da arrezkero ta an be abegi pozgarriaz artu dabe.

EREITZALLE.

ONDARROA

JAUPA BAT.—Antigua'ko-Ama'ren txadon ederrian, igaro zan igandian egin zan otoizkixunetara gixozte andija ixan zan. Igandian Ondarrua'ko abertzaliak ederto erakutsi eben euren abertzaletasun zintzua, batez be Emakume-Abertzale-Batza'ko emakume zintzuak. ¿Noiz ikusi da olako nontza aundi ta ederrik abertzalien artian? Irakaslarijaren gomutea bixi-bixi dirau geure gogo ta bijotzetan eta iñoz baño senduago aldi larri onetan.

Gixoste ederra ixan zan, baña jaupea be gutxijagorako ixan etzan, eta txonitza? Txonitzatzaz esan dagikedan gustija gitxi da bai? ta oba-egingo dot ixil-ixillik egon, nire itz gustijakaz be ondo goralduko eneukelako Uriarte'tar Eustaki jaupari zintzua. Ta itzen ordez neure bijotzeko agurrik sutsubena bidaltzen dautsot izparringi onen bitartez. ¡Ori da, ori! Jaun-Goikua ta aberrija regaitik eta zelan maitatu biar diran irakastia.

BESTE JAUPA BAT.—Ander Deunaren egunian be jaupa ixil bat emon zan, goxeko zazpiretan eta notin asko ixan zan. Illuntzian abertzale batzuk apari eder batzuk euki ebezan, orretarako, ba, iru talde eder batu ziran.

EMENGO ABERTZALETASUNA.—Abertzale asko gara erri onetan baña gustijok batreko tokitxu bat eztaukogu. Orixe dalata emengo "Euzkeltzale-Bazkuna" ta "Emakume-Abertzale-Batza„'k gogor diardube lanian eta orretarako Batzoki-Arpide bat idigiko da laster eta erri onetako abertzale txiu dun gustijei orritxo bana bidalduko dautsegubez.

Ia ba, abertzaliak, gustijok lagundu eta nok onduen laguntzeu dauskuben egun atanixe Batzokija edegiko dogu: gixonezkuak obetuago laguntzen ba-dauskube "Errege" egunian ta emakumiak obetuago laguntzen ba-dauskube kandelerijo egunian, eta ez iñor bildurtu, aldaunak aldaunagaz lagundu ta orrela egiñezkero eztago zer esanik; "aldanian aldantxu ene gixontxu". Aste bete barru erabagiko da Batzokija zelan ixan, arazo gustijak eginda dagoz-eta; kayolea seguru daukogu, txorijak be bai, baña "alpistea" palta dogu, "alpistea".

TXORI ERREKA.

Unamuno, edo kirtenkerija ugari

Lengo egunetako "Euzkel-Atala"'n, "Uribitarte'tar Ibon"'ek iñotza irakurrita, etorri yat neuri be, Unamuno ta olako gixon txatxu orretzaz zerbait idazteko gogua.

Ez nua baña gaur euratzaz ezer esaten, bada irudituten zait, larregi aintzat artuten dituguala gixon txatxubok.

Benetan beintzat, ez det uste euretzaz aztirik galdu biar genduzkianik euzkotarrok; [illegible] barre egiñ, edo ez egiteko eztiñot, eta auxe egingo ba'gendu danok, [illegible] Unamuno ta bera lakuak, ixilduko litzakezala.

Unamuno, bere buruba aunditzat eta Jakintsutzat daukon agure arroputz [illegible] baño ezta. Askok esan dautsie jakintsuba dala ta siñistu egiñ dau noski. Baña [illegible] jakindurija neuk esango deutzubet zundilkakua dan.

Andalucía'n erabilten dabe esakun auxe, ez dakit Mahoma'tarrak erakutsita edo eurak asmauta, baña egija da: "¿Gura dozu jakintsutzat artu zaitubezan? Egiñ [illegible] xuz soro-planiak".

Auxe da Unamuno'ren jakituri gustija. Zoro moduban jantzi, zoro-moduban [illegible] zorakerijak egiñ eta zorakerijak esan. Batez bere, esan.

Eta jakintsutzat artu dagijen, bere moduko España'ko ta Amerika'ko leiuak (Aburu Deunak esanda dakigu ba leiuak ezin zenbatu ala direala), gaur diño. "Jaun-Goikuari bizijaren eskutukija ostu biar yakola", (¡Gixona! ori esan barik, egiñ, egin bear zeunke aiñ jakintsuba zeran ezkeroz) bijar, "euskaldunik" ez "dala munduban eta euzkerea oiñtzen zabiltzala asmetan edo sortuten", (Salamanca'n gurkeraz bera dabillen lez) etzi... batek ba'daki zer burubakokeri, edo zer gangarkeri esango daben.

Antxiñatxu da nik izpar-ingi baten irakurri nebala idazti bat Unamunotzaz [illegible] onetxegaz "Este sabio ¿qué sabe?".

Au ipinten ebezan bere jakiturijaren agerkaitzat, jakintza gai askotan urten [illegible] tzezan disparate edo astakerijak.

Nik ez det ukatzen iñoz, len edo, jakintsuba ixango zanik, baña ¿oriañ?

Jakiturijak jo, ta botatako agure txotxolo bat baño ez da Unamuno.

Bere jakiturijaren sakontasuna, "Amor y Pedagogía" ixena daben bere liburu baten neurtuta daukat nik antxiñatik.

¡Urdalletik gaxotu ez nintzanian bera irakurten! ¡An eguan zatza, an eguan laprotza, ta an eguan kirtenkeri ta astakerija! Erre egiñ bear ixan neban.

Guzurra dirudi, bere burubaren itzala gorde nai daben gixon batek alako liburu-rik idatzi leikienik.

¿Arrokerija barriz? Ara emen bere bizitzako yazokun bat.

Bilbao'ko Iturribarria'tar Pantzeska jauna, abade on eta olerkari bikaña ta Unamuno, lagun aundijak eta etxeko zirian.

Bein baten Unamuno'k egiñ eban olerki bat; erderaz "esperpento" edo "birria" esaten yakon olako bat, eta bialdu eutson Iturribarria jaunari, bere eretxia [illegible] eyola eskatubaz.

Unamuno gixajuak, uste ixan eban zenbait Iturribarriak auxe esango eutsola: "¡Ene adizkidea! Arrituta itxi naxu. Zure onduan Homero, Pindaro ta orreintz [illegible] batzuk baño ez dira".

Baña au esan bearrean, Iturribarriak, adizkide lez, egija esan eutson: ez eukala olerkari idazteko doerik.

¿Zuk esan dezu ori? ¡Agur adiskidetasuna, agur etxekotasuna!

Geyago, iñoiz-ez-iñoiz, ez eutson Unamuno'k ez idatzi, ez, berbarik egiñ, ez [illegible] pegira begiratu be...

Oraindik denpora gutxi dala, EUZKADI'n irakurri neban"... y ese tonto endiosado que se llama Miguel de Unamuno".

Arnasa lasaitu yatan bada ikusi neban, noiz-edo-noiz gixon bakotxari ixan bere zizkoa emaaten asi garala.

ARRITOKIETA.

Uarra.—Zeure idazkijak poztu nau benetan, nor ete zaitugun jakin gura nebalako. Oso atsegin yataz zeure idazlanak eta goratubak dira. Eskutitza bidalduko dot bere tokira. Astero jarraitu aldijari dagozan gauzetzaz.—L.

GAZTELU-ELEXABEITIA

ABERTZALETASUNA.—Erri onetako abertzaliak ziralakuan gengozan, baña Sabin irakasliaren jaupara asko be asko erdu dira. Jaun-Goikua eta Lagi-Zarra eztira beinguan aiztuko geure bijotzetatik. Orain atian be motelak eztira ixan eta aurrera be ekingo dabe abertzale oneik. Aretaga'ko gustijak abertzale egin arte eztoga gelditu biar.

Meza ederra ikusi ostian poztk neure etxera etorri naz. Laster dogu geure Euzkadi'ren zorijona ekarri. Aurrera gustijok.

GAZTELU.

MEÑAKA'TIK

Iragarrita egon zan legetxe, igandian egin ziran Arana-Goiri'tar Sabin geure maxubaren gogo-aldezko eleizkixunak. Lagun pillo galanta ikusi genduban, batez be Larrauri'tik eta etorri ziranakaz. Bertoko gastiak baña buru. Oneik dira gastiak, oneik. Eskerrak gustijoi, batezbe abeslarijoi.

EUZKO-ABESTIJAK.—Larunbat gabetan mutillak, zazpiretan asi eta bederatzijak arte, eta neskak igandian lauretatik bostak arte, euzko-abestijak ikasten jardungo dabe. Etorri gustijak orrela euzko abestijak ikasi dagiguxan, maketo abestijak kanpora aurtiteko.

BITXABALA (CAMINO).—Meñakabarrena ingururaño duan bitxabala luzetuko dabe, Mungia'tik Gernika'ra duanari batuteko. Emengo udalak beintzak gura dau ori egitia ta ango auzouniakaz dabiltz izketan, Belako-gora ta Soyetxe-bera, batzuk emetik eta bestiak andik, or dabiltz. Ariu egingo al'da danontzako onura andijak dakarzalako.

DOÑA.

Uarra.—Igandian ezin juango naz Meñaka'ra itzaldija egiten. "Artibai" esaten bada izparringijan ipiñiko dogu. Laurak baño len ixango da.

EXQUISITA
LECHE PURGANTE
NYSA
CAJA CON VARIAS DOSIS
1 Pta.

La Prensa no da a leer

Que vendrán más impuestitos,
valores a puntapiés,
pistoleros, atraquitos
y huelguistas a granel.
Y esto es un bulo, señores,
pues anda España tan bien
cual los mil despertadores
de Arturo Navarro Alloé.

Bidebarrieta, 13. — (Esquina a Lotería).

HOTEL DOMINICA
Urbieta, 12 y 14. — Tlf., 10.383
Restaurant en el primer piso.
Se habla euzkera. SAN SEBASTIAN

AGENCIA FUNERARIA
DE LOS
HIJOS DE BARO
Carrozas, féretros, coronas, hábitos.
CARNICERIA VIEJA, 2.
Teléfono 10.207.

Zortzitik Zortzirat

AROA. — Bizpahirur egunez sekulako halas hego bat (»maketo-haizea« erraiten dio nere gipuzkoar adichkide batek!) eginik, euritea berriz sartu zauku. Agian ez du iraunen, frango kampo-lan baita oraino ilobete huntan egiteko. Egia erran behar da haatik: joanden urtheon lanak orai baino hainitz gibelago gintuen! Udazken ederra joan da eta zenbeit egun, hola behar.

PILOTA ETA PILOTARIAK.—Arrebada, iguriko dezake laborariak. yet bi amaiek ez dute partidarik galtzen arpaldiskoan. Joanden igandean nihork etzuen haatik uste Durruty, Damestoy eta Darraidouri Hasparnen nausitu behar zutela. Eta futcho nausitu ziren oraino phondu batez. Miarritzen Atano VII eta Atano IV ederki izertu ziren Leonis eta Claverieren kontra eta bi phondus irabazi zuten. Berritz ere Atanotarretan gasteenaren jokoa arras gustatu zitzaioten behatzaileri. Gero eta gehiago trebatzen ari omen da trinketean.

OSTIKOLARIAK.—Ez gabiltza igandetik igandeat kartez zenbeit bezala ostikolarien ondotik guk dugun baino dembora gehiago behar da hola ibiltzeko. Horrengatik astelehen goizetan aski maite dugu egunkarien zabaltzea ostikolarien berrien irakurtzeko. Eta atseginekin ikusten dugu joko hortan ere Eskualdunak nor-nahi bezain trebe direla, ezen huna lerro-lerro zenbeit izen astelehen guzus irauntzen ditugunak; Aritzandy, Arotza, Lissar, Elessalde, Etcheberry, Daguerre, Celhay, Bidegaray, Etchegoyen, Haitze, Errecart, Goyetche, Olalainty, Eliceyrie, Aintciart... eta abar. Bainan izen horiekin muthiko horiek Eskualdunak ez badire, ez dakigu gehiago nor ditaken Eskualdun! Gora Eskual-Herria!

ARRAINTZALEAK.— Gutitan egiten dituzten bezalako arraintzak egin dituzte voanden astean gure Ziburutarrek. Oi, zoin gogotik irri egiten zuten porturat heltzean! Sekulan ez dezotela orai baino makurrago jo kukuak!

DONIBANE-LOHITZUNEN. Itsas-kegiko heri polit huntan jendea aireztaturik, gizon arrotz batzu etchez-etche ibiltirik. Orai badakigu zertako. Etche batean chichpa zenbeit bildu dituzte, mendiz bertzalde hortarat joan beharrak zirenak, omen. Dena dela, preso altchatu dituzte Aztaburuaga eta Zuluetа izena duten bi jaun lehenik, gerochago hirurgarren bat, Tejada deitzen dena. Nork daki zer chedek zabilzkan hirur adichkideak. Munduko gizonik hoberenak izan ditazke funtsean. Guk ez dakigu.

LANA ETA LANGILEAK.—Lana gutitus doa hemen gaindi egunetik egunerat eta langileak kechatzen hasiak ditugu negu beltzari buruz. Ez dire elhurra chargatua bizitzen ohalko, alabainan! Dohatsu, etcheko maitatu dutenak eta etcheko lurrarekin udan borrokatu nahiago izan dutenak! Laborarik badukete bederen ortiko puska batekin chingar zafla bat edo biga murde Sabelen erroeri ihardesteko!

SARAN.—Bi Saratar gazte, bi enoia, aste huntan Baionako presondegirat eremen dituzte, batek chichpa bat hauzoan ebatsirik, bertzeak diru zerbait. Eskualdunak dire, corrigaitzez! Burhasoek haurreri esku ustein diotenean, Jainkoaren beldurra blkhtzean eman gabe, horra zer gertatzen den! Errano da etcheko hutsak etcheko hautsez estali behar direla, bainan guk nahiago dituqu agertu, aitamek ikas dezaten Saratik Ilibaorat! »Et nunc erudimini«

ESKUALDUNA'REN URTHEKARIA. Egun hautan bere jauntzi politean agertu zauku "Eskualdana„'ren urthekari edo armanaka. Badakaz zer irakur. Boi-eta zer ikus: Mgr. MatNeu; Garroko ikastegia; Atano III, Urruty eta Ibarburu pilotariak; Mgr. Légasse; eta abar. Eskuraluko dutenek ez dute segurki beren hogoi sosekoak urerat igorriko!

HAUR PRODIGOA.